

e-monografie

Bezpieczeństwo rynku finansowego

pod redakcją

Eugonii Fojcik-Mastalskiej

Edyty Rutkowskiej-Tomaszewskiej

Prace Naukowe
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Seria:
e-monografie

Nr 6

Koło Naukowe Prawa Finansowego

Bezpieczeństwo rynku finansowego

pod redakcją

Eugeniei Fojcik-Mastalskiej

Edyty Rutkowskiej-Tomaszewskiej

Wrocław 2010

Komitet Redakcyjny

Przewodniczący – prof. dr hab. Leonard Górnicki

Członek – dr Anna Trzmielak-Stanisławska

Członek – mgr Bożena Górna

Publikacja ukazała się dzięki wsparciu finansowemu

Dziekana WPAiE oraz Rektora UWr

© Copyright by **Kolo Naukowe Prawa Finansowego, Wrocław 2010**

Korekta

Ewa Gałyga-Michowska

Skład

Tomasz Kalota

Wydawca

Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa

ISBN 978-83-61370-36-9

Spis treści

Słowo wstępne	7
Krzysztof Bekieszczyk , Charakter prawny norm ostrożnościowych Komisji Nadzoru Finansowego	9
Katarzyna Dumieńska , Bankowy Fundusz Gwarancyjny w sieci bezpieczeństwa finansowego w Polsce	19
Dariusz Kadłubowski , Bezpieczeństwo rynku finansowego – rola Narodowego Banku Polskiego	31
1. Cele banku centralnego	32
2. Instrumenty banku centralnego stosowane w sytuacjach kryzysowych	34
3. Funkcja pożyczkodawcy ostatniej instancji	35
4. Polityka informacyjna banku centralnego	38
5. Specyfika polskiego systemu finansowego	42
6. Działania banku centralnego	43
7. Główne cele i zadania NBP do realizacji na lata 2010-2012	47
Tomasz Nieborak , Europejski zintegrowany nadzór finansowy – aspekty instytucjonalno-prawne	51
1. Wprowadzenie	51
2. Europejski nadzór finansowy – dyskusja	51
3. Europejski nadzór finansowy – koncepcja	56
4. Europejski Organ Nadzoru Bankowego jako element Europejskiego Systemu Organów Nadzoru Finansowego	62
5. Podsumowanie	64
Edyta Rutkowska-Tomaszewska , Nowe ujęcie zaleceń nadzorczych przez Komitet Bazylejski	67
1. Uwagi wstępne	67
2. Rola Komitetu Bazylejskiego	69
3. Charakter prawny zaleceń nadzorczych Komitetu Bazylejskiego	71

4. Kierunki i istota najnowszych regulacji Komitetu Bazylejskiego	72
5. Zasady racjonalnego zarządzania i nadzoru nad ryzykiem płynności	76
6. Wzmocnienie kapitałowe sektora bankowego	79
7. Zakończenie.....	81
Piotr Stanisławiszyn, Komitet Stabilności Finansowej	83
1. Wstęp.....	83
2. Cel i zadania Komitetu Stabilności Finansowej.....	84
3. Organizacja Komitetu Stabilności Finansowej	88
4. Status i formy prawne działania Komitetu Stabilności Finansowej.....	95
5. Wymiana informacji w Komitecie Stabilności Finansowej	98
6. Zmiany w przepisach obowiązujących.....	100
7. Wnioski	101
Andrzej Świdorski, Pochodne oraz strukturyzowane instrumenty finansowe	
– „sprawcy” czy „ofiary” ostatniego kryzysu finansowego?	105
1. Wprowadzenie.....	105
2. Aspekty ekonomiczno-prawne – szerokie wykorzystanie konstrukcji bazujących na opcjach.....	107
3. Derywaty i „struktury” w regulacjach polskich oraz europejskich.....	114
4. Wpływ na bezpieczeństwo rynku finansowego.....	120
5. Podsumowanie	124
Milan Ušák, Kary pieniężne i kary finansowe w ramach	
nadzoru bankowego.....	127
Patrycja Zawadzka, Tendencje w zakresie systemów gwarancyjnych	
na rynkach finansowych	143
1. Wstęp.....	143
2. Sektor bankowy	144
3. Sektor ubezpieczeń.....	152
4. Sektor usług inwestycyjnych.....	157
5. Wnioski	159

Słowo wstępne

Ostatni kryzys na rynku finansowym wywołał wiele dyskusji na temat bezpieczeństwa rynku, właściwego jego funkcjonowania i odporności na sytuacje kryzysowe w przyszłości. Doświadczenia ostatnich miesięcy związane z kryzysem na rynku kredytów hipotecznych, którego skutki odczuły także największe europejskie instytucje kredytowe, ukazały słabość obecnych rozwiązań w zakresie nadzoru nad sektorem finansowym, a także zabezpieczeń stabilności systemu bankowego i rynku finansowego, w obliczu postępującej integracji europejskiego rynku finansowego oraz globalizacji i integracji rynków finansowych w skali światowej.

Dobrze funkcjonujący rynek finansowy powinien być stabilny i przejrzysty oraz zapewniać bezpieczeństwo i ochronę interesów jego uczestników. Te cele i zadania są określone w wielu aktach prawnych, a ich realizacja została powierzona wielu instytucjom. Całokształt takich rozwiązań instytucjonalnych i regulacji prawnych mających na celu ochronę systemu finansowego przed destabilizacją określane są mianem sieci bezpieczeństwa finansowego (ang. Financial Safety Net), którego ogniwa stanowią bank centralny, nadzór nad rynkiem finansowym oraz systemy gwarancyjne.

Procesy globalizacji, liberalizacji i deregulacji zachodzące na światowych rynkach finansowych, wraz z towarzyszącym im postępem technologicznym, wpłynęły na uznanie stabilności systemu finansowego, rozumianej jako stan, w którym pełni on swoje funkcje w sposób ciągły i efektywny, nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń o znacznej skali, za dobro publiczne podlegające ochronie prawnej.

Szczególne znaczenie dla zachowania stabilności systemu finansowego ma utrzymanie stabilności systemu bankowego, z tych powodów szczególnie duży nacisk kładzie się na analizę i ocenę stabilności banków, gdyż, jak się okazało, sporo z nich posiada niewystarczające zabezpieczenia przed utratą płynności.

Ostatni kryzys wykazał, że wiele banków, zwłaszcza prowadzących działalność transgraniczną i międzynarodową, nie posiada wystarczających zabezpieczeń przed utratą płynności, stąd też powstała konieczność wzmocnienia globalnego kapitału, płynności banków i adekwatności kapitałowej w celu poprawy zdolności sektora bankowego do absorpcji wstrząsów wynikających ze stresu finansowego i gospodarczego. Wywołało to dyskusję nad koniecznością przeprowadzenia kompleksowego pakietu reform, także w aspekcie globalnym, zmierzających do wzmocnienia systemu regulacji finansowych w tym zakresie.

Niniejsze opracowanie stanowi głos w dyskusji nad potrzebą i kierunkami zmian w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa rynku finansowego, zwłaszcza jego odporności na zdarzające się kryzysy i zawirowania na nim. Okazją do niej była także konferencja naukowa poświęcona tej problematyce, zorganizowana w dniu 28 maja 2010 r. przez Koło Naukowe Prawa Finansowego, działające przy Katedrze Prawa Finansowego, na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Konferencja była spotkaniem specjalistów ze świata teorii i praktyki w zakresie tak ważnego, niezwykle aktualnego, a tym samym doniosłego tematu, jakim jest bezpieczeństwo rynku finansowego. Zmianie i przewartościowaniu uległo bowiem podejście m.in. polskiego nadzorca – Komisji Nadzoru Finansowego, organów nadzorujących rynek finansowy w krajach Unii Europejskiej, jak również międzynarodowych gremiów finansowych, do problemu bezpieczeństwa tego rynku i zapewnienia jego stabilności.

Przedmiotowa publikacja, w większości, stanowi zbiór referatów, w wersji znacznie rozszerzonej, wygłoszonych podczas tej konferencji oraz referaty dwóch studentów, członków Koła Naukowego Prawa Finansowego, które z uwagi na ograniczone ramy czasowe nie były podczas niej wygłoszone.

*Eugenia Fojcik-Mastalska
Edyta Rutkowska-Tomaszewska*